

NOTAT

Notat til Folketingets Europaudvalg og Folketinges Beskæftigelsesudvalg om afgivelse af indlæg i EU- Domstolens præjudicielle sag C-284/15, ONEm et M

16. september 2015

J.nr.2015 - 4025
Arbejdsmarkedsydelse/Mou/Sat

1. Indledning

Den belgiske domstol Cour du travail de Bruxelles har anmodet EU-Domstolen om at besvare præjudicielle spørgsmål i en sag, der drejer sig om adgang til arbejdsløshedsydelse for arbejdsløse personer, der begiver sig til en anden medlemsstat for at søge om arbejde og arbejde dér. Spørgsmålene lyder som følger:

– Skal artikel 67, stk. 3, i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, fortolkes således, at denne bestemmelse er til hinder for, at en medlemsstat afviser sammenlægning af de beskæftigelsesperioder, som kræves, for at der kan indrømmes arbejdsløshedsunderstøttelse til supplerende af indtægten fra en deltidsansættelse, når der forud for den pågældende ansættelse ikke har været nogen forsikrings- eller beskæftigelsesperiode i denne medlemsstat?

– Såfremt det første spørgsmål besvares benægtende, ønskes oplyst, om artikel 67, stk. 3, i forordning nr. 1408/71 om sociale sikring er forenelig med navnlig:

– artikel 48 TEUF, for så vidt som den betingelse for sammenlægning af beskæftigelsesperioder, som opstilles i artikel 67, stk. 3, kan begrænse arbejdskraftens frie bevægelighed og arbejdstagernes adgang til visse deltidsstillinger

– artikel 45 TEUF, som »forudsætter afskaffelse af enhver i nationaliteten begrundet forskelsbehandling af medlemsstaternes arbejdstagere, for så vidt angår beskæftigelse, aflønning og øvrige arbejdsvilkår«, og fastsætter arbejdstagernes ret til »at søge faktisk tilbudte stillinger« (herunder deltidsstillinger) i de andre medlemsstater, »frit at bevæge sig inden for medlemsstaternes område i dette øjemed« og at tage ophold i en af medlemsstaterne »for der at have beskæftigelse i henhold til de ved lov eller administrativt fastsatte bestemmelser, der gælder for indenlandske arbejdstagere beskæftigelse«

– artikel 15, stk. 2, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, hvorefter »enhver unionsborger har frihed til at søge beskæftigelse, arbejde, [...] i alle medlemsstaterne«?

2. Sagens faktiske omstændigheder og juridiske problemstilling

Twisten i den forelagte sag vedrører en tjekkisk statsborger (indstævnte) der arbejdede på fuld tid som musiker i Tjekkiet for et symfoniorkester. Dette arbejdsforhold fortsatte indtil den 27. april 2008, hvor indstævnte blev arbejdsløs. Indstævnte rejste derefter til Belgien, hvor han den 19. maj 2008 meldte sig som arbejdssøgende. Hans ægtefælle arbejdede i Europa-Kommissionen. Den 8. september 2008 fik indstævnte en deltidsansættelse som violin- og guitarlærer 2,5 timer ugentligt. Fra den samme dato, den 8. september 2008, ansøgte indstævnte om arbejdsløshedsunderstøttelse i Belgien. Ydelsen benævnes indkomstgarantiydelse (og svarer i Danmark til supplerende dag-

penge). Ydelsen skulle supplere indstævntes indtægt i forbindelse med hans deltidsansættelse på 2,5 timer ugentligt i perioden 8. september 2008 til den 23. juni 2009. Fra den 23. juni 2009 til 7. september 2009 var indstævnte arbejdsløs, hvor han indgiver to yderligere ansøgninger om arbejdsløshedsunderstøttelse. I efteråret 2009 opnår indstævnte efter det oplyste på ny deltidsbeskæftigelse.

ONEm (den belgiske arbejdsformidling) meddelte indstævnte afslag på ansøgningerne om arbejdsløshedsunderstøttelse. Begrundelsen for afslaget på den første ansøgning om arbejdsløshedsunderstøttelse var, at der ikke kunne tages hensyn til beskæftigelsen i Tjekkiet, da den ikke var blevet efterfulgt af beskæftigelse i Belgien.

I 2. instans fik indstævnte imidlertid medhold i at være berettiget til arbejdsløshedsunderstøttelse (indkomstgarantiydelse) fra den 8. september 2008.

ONEm og indstævnte appellerede denne dom til Cour du travail (3. instans).

3. Den EU-retlige regulering og retspraksis fra EU-Domstolen

3.1 TEUF artikel 48, forordning 1408/71 (nugældende forordning 883/2004) og Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (chartret) artikel 15, stk. 2

TEUF artikel 48 fastsætter de overordnede rammer for EU's regulering af social trykthed for vandrende arbejdstagere, selvstændige og pårørende, og bestemmelsen supplerer TEUF artikel 45 om arbejdskraftens fri bevægelighed. Formålet med artikel 48 er at sikre, at arbejdstagere, selvstændige og deres pårørende ikke taber rettigheder som følge af, at de tager ophold og arbejde i en anden medlemsstat.

Forordning nr. 1408/71 (nugældende 883/2004) er udstedt med henvisning til artikel 48 TEUF og har til formål at koordinere medlemsstaternes lovgivninger om social sikring for personer, der benytter retten til fri bevægelighed inden for Unionen. Forordningen omhandler bl.a. ydelser ved arbejdsløshed.

Forordningens artikel 67 (artikel 61 i forordning 883/2004) vedrører sammenlægning af bl.a. beskæftigelsesperioder. Det fremgår af bestemmelsens stk. 1 og 2, at såfremt en medlemsstat stiller krav om, at ret til ydelser er betinget af, at der er tilbagelagt f.eks. beskæftigelsesperioder, så skal medlemsstaten medregne sådanne perioder tilbagelagt i en anden medlemsstat, såfremt perioderne efter national lovgivning anses for at være forsikringsperioder.

Af bestemmelsens stk. 3, fremgår, at *"anvendelsen af bestemmelserne i stk. 1 og 2 [er] betinget af, at den pågældende senest har tilbagelagt:*

- *forsikringsperioder, i det i stk. 1 omhandlede tilfælde*
- *beskæftigelsesperioder, i det i stk. 2 omhandlede tilfælde*

efter den lovgivning, i henhold til hvilken ydelserne begæres." (Fremhævet her)

Chartrets artikel 15, stk. 2, fastsætter de grundlæggende rettigheder til at søge beskæftigelse, arbejde, etablere sig og levere tjenesteydelser i alle medlemsstaterne.

3.2 EU-Domstolens fortolkning af TEUF, forordningen og chartret

EU-Domstolen har ved adskillige lejligheder fortolket artikel 45 og artikel 48 TEUF samt artikel 67 i forordning 1408/71.

Domstolens hovedkonklusioner kan sammenfattes til følgende:

- Sammenlægningsprincippet i forordning 1408/71 giver vandrende arbejdstagere rettigheder, som bidrager til at sikre arbejdskraftens fri bevægelighed i overensstemmelse med Traktatens artikel 48 (jf. sag C-62/91, Gray, pr. 10).
- Traktatens artikel 48 forbyder ikke, at EU-lovgiver knytter betingelser til eller sætter grænser for de rettigheder, som EU-lovgiver giver med henblik på at sikre arbejdskraftens fri bevægelighed (jf. forenede sager 41/79, 211/79 og 796/79, Testa, pr. 14 samt Gray, pr. 11).
- Iht. ordlyden af artikel 67, stk. 3, - hvormed Rådet har knyttet betingelser til retten - er medlemsstaterne berettiget til at afskære en arbejdstager fra ydelser ved arbejdsløshed (...), når arbejdstageren ikke har tilbagelagt sine seneste forsikrings- eller beskæftigelsesperioder i den pågældende medlemsstat efter de bestemmelser i den nationale lovgivning, i henhold til hvilken ydelserne begæres (jf. sag C-272/90, Van Noorden, pr. 12, sag C-372/02, Adanez-Vega, pr. 51, sag C-346/05, Chateignier, præmis 34, samt de forenede sager C-88/95, C-102/95 og C-103/95, Martínez Losada m.fl., præmis 38).

Domstolen har endvidere vedrørende chartret fastslået, at de rettigheder, der anerkendes i chartret, og som er genstand for bestemmelser i traktaterne, udøves på de betingelser og med de begrænsninger, der er fastlagt i disse traktater, jf. chartrets artikel 52, stk. 2. Dette er tilfældet med chartrets artikel 15, stk. 2, som bl.a., således som det bekræftes i forklaringerne til denne bestemmelse, gentager arbejdskraftens frie bevægelighed, som er sikret ved TEUF artikel 45 (jf. Gardelle, sag C-233/12).

EU-Domstolen ses ikke at have taget stilling til en situation som i den forelagte sag vedrørende bl.a. krav til deltidsbeskæftigelse.

4. Sagens betydning for dansk ret

Sagen har principiel betydning for Danmark, idet den forelagte sag bl.a. rejser spørgsmålet om, hvorvidt der i national ret kan stilles krav om et supplerende arbejdskrav for ret til arbejdsløshedsydelse.

Danske arbejdsløshedsdagpenge udbetales ved ledighed med det formål at dække en del af det indkomstab, den arbejdsløse har. I Danmark stilles der krav om, at en arbejdsløs skal søge om optagelse i en dansk a-kasse inden for 8 uger fra det tidspunkt, hvor pågældende ophørte med at være forsikret i det andet land. Derudover stilles der et supplerende krav om, at pågældende inden for 8 uger påbegynder arbejde i Danmark af mindst 296 timers varighed inden for 3 måneder. Dette krav udgør 148 timer inden for 3 måneder for deltidsforsikrede arbejdstagere.

Det er regeringens vurdering, at der på grund af sagens principielle karakter bør afgives skriftligt indlæg i sagen. I indlægget argumenteres der for, at det følger af ordlyden af artikel 67 i forordning 1408/71 (nu artikel 67 i forordning 883/2004), og EU-Domstolens retspraksis, at medlemsstaterne kan stille krav om, at en arbejdssøgende, der tidligere har arbejdet i en anden medlemsstat, for at være berettiget til arbejdsløs-

hedsydelser, senest skal have arbejdet i den medlemsstat, hvor den arbejdssøgende søger om arbejdsløshedsunderstøttelse.